

Справа «С.Г. та інші проти Болгарії»
(“C.G. and Others v. Bulgaria”)

У рішенні, ухваленому 24 квітня 2008 року у справі *«С.Г. та інші проти Болгарії»*, Суд постановив, що:

- було порушено ст. 8 Конвенції;
- було порушено ст. 13 Конвенції (право на ефективний засіб правового захисту);
- було порушено ст. 1 Протоколу №7 до Конвенції (процедурні гарантії щодо вислання іноземців).

Відповідно до ст. 41 Конвенції Суд призначив сплатити як компенсацію моральної шкоди 10 000 євро заявнику та по 6 000 євро його дружині і дочці, а також усім трьом заявникам разом 1 500 євро на відшкодування судових витрат.

Обставини справи

Заявниками є С.Г., громадянин Туреччини, 1968 р. н., який зараз проживає у цій країні після депортації з Болгарії у 2005 році, його дружина Т.Х.Г., 1968 р. н., і дочка Т.С.Г., 1966 р. н., котрі мешкають у м. Пловдиві (Болгарія).

С.Г. оселився у Болгарії у 1992 року. Влаштувався працювати водієм. У квітні 1996 року він одружився з Т.Х.Г. і незабаром отримав дозвіл на постійне проживання у цій країні.

У липні 2005 року його дозвіл на проживання було скасовано, і натомість ухвалено рішення про депортацію п. С.Р. на тій підставі, що він становив загрозу для національної безпеки. Це рішення ґрунтувалося на відповідних нормах Закону «Про іноземців» та на секретному звіті, складеному місцевим департаментом внутрішніх справ. Однак конкретні підстави для депортації у ньому не вказувалися.

9 липня 2005 року о 6 год. 30 хв. заявника терміново викликали до місцевого відділення поліції, вручили наказ про депортацію й арештували до часу його виконання. Заявника депортували того самого дня без надання можливості сконтактувати з адвокатом, дружиною чи дочкою.

Скарга заявника до Міністерства внутрішніх справ не була задоволена. Так само не були задоволені скарги С.Г. до суду на незаконність законності його видворення. Рішення судів ґрунтувалися на документах департаменту внутрішніх справ, з яких вбачалось, що заявник був причетний до перевезення наркотиків (ці дані були зібрані на підставі таємного спостереження за заявником). З огляду на таку інформацію суди відмовлялися проводити подальший аналіз обставин справи та вивчати інші докази.

Після депортації заявник продовжує бачитися з дружиною та дочкою, однак лише кілька разів на рік. Хоча вони постійно спілкуються телефоном.

Зміст рішення Суду

Заявники скаржилися на видворення заявника з Болгарії. Вони зазначали про порушення ст. 8, і ст. 13 Конвенції та ст.1 Протоколу №7 до Конвенції.

Суд передусім відзначив, що до часу депортації у 2005 році заявник легально проживав у Болгарії. Внаслідок депортації він був позбавлений можливості жити разом із дружиною та дочкою. Бачитися з ними тепер він може лише кілька разів на рік і тільки упродовж коротких періодів часу. Отож, видворення заявника було втручанням у його право на повагу до приватного та сімейного життя.

Суд вказав далі, що навіть коли йдеться про інтереси національної безпеки застосування такого заходу, як видворення, має супроводжуватися оцінкою його належності з боку суду чи іншого незалежного органу. Такий незалежний орган має бути компетентний здійснювати ефективну

перевірку підстав видворення, оцінки усіх відповідних доказів, а також, за потреби, мати доступ до відповідної секретної інформації.

Суд був особливо вражений тим фактом, що рішення про видворення заявника не містило жодних підстав і лише вказувало на відповідні норми закону щодо серйозних загроз для національної безпеки. Висновок про загрозу заявника інтересам національної безпеки було зроблено на підставі неконкретизованої інформації із секретного звіту. Заявнику не було жодним чином пояснено, у чому ж полягає його небезпека для країни. Відтак він не міг скласти належно скаргу до Міністерства внутрішніх справ, а також представляти адекватно свою справу у судах.

Суд далі відзначив, що судові провадження стосовно перегляду рішення про депортацію заявника виявилися цілком формальними. Суди відмовилися оцінити докази, які могли реально підтвердити чи спростувати твердження про те, що заявник створював загрозу для національної безпеки. Натомість суди вирішили покласти в основу своїх рішень непідтверджену інформацію із секретного звіту – інформацію, отриману шляхом таємного спостереження.

До того ж, Суд встановив, що національне право не містить достатніх гарантій для згаданого спостереження. А необхідність таких гарантій обумовлюються ст. 8 Конвенції. Зокрема, такими гарантіями є норми про точну достовірність відтворення первинного протоколу спостереження для наступного використання, а також про збереження протоколу спостереження у його первинній цілісності. Суд звернув увагу на те, що справа заявника не містила жодної інформації про законність призначення та належності здійснення таємного спостереження за ним. Не було також жодних даних про те, чи вказаний захід хоча б якимось чином був предметом судової перевірки.

Перегляд справи національними судами виявив, що єдиною підставою для висновку про небезпечність заявника була інформація про його стверджувану причетність до перевезення наркотиків. Суд далі зауважив, що самі підозри заявника у вчиненні згаданого правопорушення, незважаючи на усю їх серйозність, не можуть, на думку Суду, вважатися достатнім свідченням загрози заявника для національної безпеки. А національні суди не піддали відповідні підозри належній перевірці.

Отож, Суд дійшов висновку про те, що хоча заявник і мав можливість домогтися формального перегляду рішення про депортацію, однак такий перегляд не забезпечував достатнього рівня захисту від свавілля. Тому Суд постановив, що втручання у сімейне життя заявника не було, всупереч вимогам ст. 8 Конвенції, вчинено “відповідно до закону”.

Суд зауважив, що національні суди не провели належну перевірку фактичних підстав рішення про депортацію заявника. Вони не пересвідчилися у тому, чи був мотив національний безпеки справжньою причиною вжиття проти нього, відповідного заходу. До того ж, спочатку заявнику взагалі не було пояснено, чому до нього застосовується вислання. А отже, йому не було дано розумної та справедливої нагоди оспорити доводи проти себе. Крім того, національні суди жодним чином не торкнулися питання відповідності втручання у право заявника нагальній соціальній потребі та його пропорційності до законних цілей, заради яких це втручання здійснювалося.

Тому Суд дійшов висновку, що судовий перегляд рішення про депортацію заявника не був ефективним засобом правого захисту, який дозволив би заявникам адекватно відстоювати право на повагу до їх сімейного життя. Тому мало місце порушення ст. 13 Конвенції.

Суд відзначив, що у разі ратифікації державою Протоколу № 7 до Конвенції усім іноземцям, котрі проживають на території цієї держави,

забезпечуються певні юридичні гарантії на випадок їх депортації. Серед них, зокрема, виділяються право знати про причини вислання та можливість отримати перегляд рішення своєї справи.

У зв'язку з цим Суд пригадав свій висновок про те, що депортацію заявника було визнано такою, яка не_відповідала закону. Національні суди відмовилися зібрати належні докази у справі С.Г., а отже їх рішення були формалістськими. А це означає, що заявник не зміг домогтися такого перегляду своєї справи, який передбачає ч.1 (в) ст. 1 Протоколу №7 до Конвенції.

Більше того, Суд відзначив: через те, що заявника було вислано у день вручення йому наказу про депортацію, він зміг оскаржити цей захід тільки за межами Болгарії. Ст. 1 Протоколу № 7 передбачає описану ситуацію, однак тільки у випадку, якщо вислання є «необхідним в інтересах громадського порядку» або «ґрунтується на мотивах національної безпеки». Суд вже визнав те, що депортація заявника насправді не ґрунтувалася на мотивах національної безпеки. До того ж, ані у справі, ані у позиції Уряду не було аргументу, який би переконливо свідчив про необхідність негайного вислання заявника з країни в інтересах громадського порядку.

Тому Суд дійшов висновку, що заявник не зміг скористатися правами, закріпленими ст. 1 Протоколу № 7 до Конвенції, перед своїм висланням з Болгарії. Отож, і цю статтю було порушено.